

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in na dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Za oznanila se plačuje Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(3. seja dné 19. junija.)

Deželni predsednik g. Winkler naznani, da je cesarske kabinetne kanceliji dné 13. jun. poročal o strašnej nesreči, katero je prouzročila toča 6. junija v novomeškem in krškem okraji. Uže 15. junija je dobil naznanilo, da je Nj. veličanstvo presvitli cesar dovolil iz tvoje zasobne blagajnice za poškodovane 4000 gl. (Slava in živio-klici.) Deželni predsednik naznani, da z veseljem naznanja ta čin cesarske dobrotarnosti. (Slava-klici)

Deželni glavar naprosi g. deželnega predsednika, naj blagovoli Nj. veličanstvu cesarju naznaniti gorko zahvalo kranjskega deželnega zbora in pozivlje poslance naj uskliknejo trikrat hoch in slava Nj. veličanstvu cesarju (Živahni hoch in živio-klici.) Mnogo peticij izroči se raznim odsekom.

Poslanec Lukman poroča o dnevščini deželnih poslancev, in predlaga:

1. Dnevščine se za vsacega deželnega poslanca prično s tistim dnem, v katerem bode svoj prihod vpisal v imenik, kateri bode takoj od začetka deželnega zbora razporejen.

2. Dnevščine se ustavijo vsakemu posameznemu deželnemu poslancu, ako dopust dobi, ali pa, ako brez odpusta od sej v deželnem zboru izostane, in sicer se mu ustavijo dnevščine za čas dopusta ali njegove nenavzočnosti, ako nenavzočnost nij po bolezni utemeljena.

3. Ako se seje deželnega zbora vsled napovedbe za najmanj osem dnij pretrgajo, se ustavijo dnevščine vsem deželnim poslancem,

razen tistim, kateri pri dalje delajočih odsekih sodelujejo, toda vsem zunaj Ljubljane stalno bivajočim poslancem le proti temu, da se jim potni stroški kakor v začetku in koncu sesije povrnejo, se vé, da le takrat, ako na dotične dni spadajočih dnevščin ne presežejo.

Dr. Poklukar nasvetuje dodatek, da ima ta naredba od denasnjega dne veljavo.

Predlogi in dodatek se sprejmo.

Dr. Schrey poroča v imenu finančnega odseka o proračunu učiteljskega penzijskega zaklada. Troški za l. 1880 isnašajo 15303 gl., dohodki 6708 gl., primankljaj 8595 gl., se ima pokriti iz deželnega zaklada. Za l. 1881 je troškov 16393 gl. dohodkov 7048 gl. primankljaja tedaj 9345 gold. za katerega ima skrbeti deželni zaklad. Oba proračuna se odobrita.

Poročila deželnega odbora o deželnih priredbah zarad vojaških stanovanj, zarad dovoljenja raznih občinskih priklad za l. 1880. in 1881. o načrtu novega požarnega policijskega in gasilnega reda, o načrtu postave o premembi ozemlja v postavi za obdelovanje ljubljanskega močvirja zaznamovanega se izroče gospodarskemu odseku.

Potem pridejo na vrsto poročila o raznih prošnjah.

Dr. Vošnjak nasvetuje, da se učencu na živinozdravniški šoli na Dunaji Pavlu Skaletu dovoli 100 gl. podpore, podpornej zalogi slovanskih vseučiliščnikov v Gradci 100 gl. podpore in da se za l. 1880 in 1881 dovolijo za podkovsko šolo v Ljubljani tri štipendije po 60 gl. Vsi ti predlogi se odobre.

Vdovi deželnega uradnika Zanoškarja dovoli se miloščina 120 gl., isto tako pazniku

prisilne delavnice Fr. Bajcetu miloščina 5 gl. vsak mesec.

Pazniku prisilne delavnice Fr. Zajcu se dovoli zaradi bolezni na očeh jedenkrat za vselej 388 gl., prošnja paznikov prisilne delavnice za povekšanje plače se pa ne usliši.

Slikarju L. Grileu iz Idrije dovoli se štipendija 100 gl., da more pohoditi slikarsko akademijo na Dunaji. Slikarskim učencem A. Šlegelnu v Benetkah in F. Veselu na Dunaji dovoli se vsakemu 50 gl. podpore.

Prošnja odgonjevalcev, da bi bili nastavljeni definitivno, se ne usliši, pač pa se sprejme predlog župana g. Lašana, da ima deželni odbor pravico onemoglim tem služabnikom, njih ženam in otrokom dovoljevati podpore in deželnemu zboru zanje nasvetovati miloščine.

Poslanec Potočnik nasvetuje:

Občini Osivniške se za stavbo mostu čez Čubranko pri Papeži dovoli subvencija 500 gl. in podobčini Verbovske se za novo napravljeni most čez bistrico Spodsirma dovoli 75 gl. iz deželnega zaklada.

Okrajno-cestnemu odboru v Idriji se za celo njegovo okrožje dovoli za l. 1880. pobiranje 25% priklade na vse neposredne davke s tretjinsko priklado vred.

Okrajno-cestnemu odboru Radeškemu se za celo njegovo okrožje dovoli pobiranje 19% priklade na vse neposredne davke s tretjinsko priklado vred za l. 1880.

Okrajno-cestnemu odboru Veliko-Laškemu se za ves njegov okraj dovoli pobiranje 15% priklade na vse neposredne davke s tretjinsko priklado vred za l. 1880.

Okrajno-cestnemu odboru Krškemu se za ves njegov okraj dovoli pobiranje 15% priklade

Listek.

Poslednja pisma mojega prijatelja.

IV.

Človek je zmožen mnogo pretrpeti. To se je tudi pri Milici pokazalo. Ko je revica uže toliko oslabela, da nij mogla več iz postelje, ležala je še mesec dnij, predno jo je blagodejna smrt rešila mučnega trpljenja. Še enkrat, preje kakor je zapustila to solzno dolino, zabliskalo nam je kratko upanje. Dva dni pred smrtjo, ko so jo uže zadnje telesne moči zapuščale, razpodila se je megla, ki je mračila njen duh. Zavedala se je popolnoma svojega nesrečnega stanja, a nij tožila, temuč mirno in udano je pričakovala rešilne ure. Ginljivo je bilo slišati, kako je obžalovala vse, katerim je v svojej bolezni kaj sitnosti prizadejala. Najginljivejši prizor je pa bil, ko se je poslavljal od svojih ljubih. Vsakemu je rekla prisrčno besedo. Poslovila se je tudi od mene.

„Ohranite me v prijaznem spominu — dejala je — vi ste bili ljubljeneč moje duše, a imela sem misel, da bi vas jaz priprosto dekle ne mogla osrečiti, in ta misel je vsega kriva. Zdaj je prepozno, moje srce bo kmalu nehalo biti. Kaj pa je moje srce čutilo za vas, razvideli boste iz nadaljevanja onega dnevnika, kateri je bil naji seznanil. Vzemite ta dnevnik, naj vam bo v spomin in majheno tolažbo. Z Bogom! Na svidanje tam gori!“

O prijatelj, kako mi je bilo! Nobene primere ne poznam, nobene besede ne vem, katera bi mogla označiti mojo bol. Rad bi bil govoril, rad bi bil rekel Milici še eno — zadnjo besedo, a moja usta so bila nema, moj jezik zavezan. Spustil sem se na kolena in naslonil na posteljo, in tedaj me je objela črna noč. Ko sem se zopet zavedel, bil sem v drugej sobi, čul sem, ko so dejali: „Pretrpela je.“ Slišal sem vzdihovanje in jok, a sam niti sem vzdihoval, niti sem plakal. Grozovita teža ležala mi je na srci, strašno me je stiskalo in peklo,

a solzil se nijsem in iz mojih ust nij bilo tarnajoče besede. Zaprto nosil sem v prsih bolečino, in polu nezaveden in nem taval brez namena sem ter tja. Ko bi me bil kdo prijel, ter mi je rekel: ti si hudodelnik, popeljem te v ječo, ali: ti si blazen, pojdi z mano v blaznico, ne bil bi mu ugovarjal, niti se upiral. Res se mi je zdelo, da sem blazen, a mislil sem si: ako je res, te uže primejo in utaknejo mej blazne. Spal nijsem niti po noči niti po dnevi, jedel sem le, kadar me je kdo prisilil. Nobena stvar me nij več zanimala, za nobeno reč se nijsem več briga. Ko so Milico peljali na večno počivališče in sem jo zadnjikrat spremljal, zdelo se mi je, da grem za svojim pogrebom, prav nič bi se ne branil, ako bi me bili hoteli v grob položiti in s hladno zemljo zasuti. — Moj predstojnik, ko je izvedel, kaj me je zadelo, me nij silil delati, marveč mi je lastne volje preskrbel dopust za štirinajst dnij in mi je svetoval, kako naj ga porabim, da se razvedrim. Mož je dobro mislil z mano, a jaz

na vse neposredne davke s tretjinsko priklado vred za l. 1880.

Vsi ti predlogi se odobré.

Poslanec Detelja nasvetuje v imenu gospodarskega odseka, naj se revnej občini Suhor dovoli za stroške po živinske kugi proizročene 60 gl. izvenredne podpore.

Poslanec Kljun nasvetuje, naj se dovoli celi znesek 99 gld. 95 kr.

Dr. Bleiweis gorko podpira ta predlog. Poslanec Dežman pravi, da ne gre dovoliti cele svote, kajti to bi bila le podpora za malo marnost občine, katera bi bila lahko pobito živino dala od svojih ljudij zagrebsti, ne pa, da je to opravil konjač.

Dr. Bleiweis razjasni stvar, da o živinske kugi vsak občan beži pred sumljivo živino in to opravičeno, da je tedaj razumljivo, ako je konjač zagrebel pobito živino in tedaj zaračunal stroške.

Dr. Vesteneck pravi, da so stroški zaračunjeni popolnem pravilni.

Predlog poslanca Kljuna se zavrže in sprejme se odsekov predlog.

Poslanec Taufferer poroča o prošnji okrajnih cestnih odborov Ribnica, Kočevje, Logatec in Lož, naj bi se dovolilo napraviti štiri mitnice ali pa naj se najbolj rabljene ceste prevzemo v oskrbovanje dežele in nasvetuje, naj se prošnja izroči deželnemu odboru, da jo natančno preišče.

Poslanec Lukman nasvetuje, naj se prošnja mahom odbije, ker itak ne gre dovoljevati napravljanja mitnic.

Poslanec Pakiž naslika, kako hudo so ravno te ceste povožene in ubogi kmet hribovec, akoravno jih nič ne rabi, je prisiljen po pet in šestkrat cesto posipat. Ti kraji so najrevnejši in vendar morajo prebivalci tako rekoč za tuje voznike tlako delat. Se ve da pri „zeleni mizi“ je lahko postave delati pa ukaze pisati, a naj se v praktičnem življenju to skusi, potem se vidi pravo lice stvari. Govornik končno nasvetuje, naj se okrajnim cestnim odborom v Ribnici, Kočevju, Ložu in Logatcu dovoli po 1000 gld. podpore za vzdrževanje cest.

Pri glasovanju se predloga poslancev gg. Lukmana in Pakiža zavržeta, sprejme se pa odsekov predlog.

Štajerski deželni zbor

je imel v soboto svojo 6. sejo. Mej došlimi prošnjami je bilo zopet več taci, ki prosijo, da se ljudske šoli ohrani verski značaj, in da se

uvede politično ženitovanjsko dovoljenje. Poslanec Karlon je predlagal, naj se njegov predlog gledé osnovanja posebnega zakona za znižanje šolske dolžnosti in za omejenje ženitbene svobode izročita naučnemu in občinskemu odseku v posvetovanje. Govornik je naglašal, da je za njegov prvi predlog došlo 680 za drugi pa 700 peticij. Poslanci, ki so podpisali prvi predlog, zastopajo 710.000 stanovnikov, a oni, ki so podpisali drugi predlog 820.000 stanovnikov. Deželni glavar dvomi, je li da Karlonov prvi predlog spada v področje deželnega zbora in predlaga, naj se zbor o tem izjavi. Karlon zagovarja, da ima deželni zbor pravico v tej zadevi razsojevati, večina zbora pa je zoper glasovala in s tem zavrgla Karlonov predlog. Drugi njegov predlog se izroči občinskemu odseku. Denes je zopet seja.

Občinske finance.

(Dalje.)

Glavne dohodke ima županstvo:

- a) iz užitka nepremičnega posestva, —
- b) iz obrestij obligacij in kapitalov, —
- c) iz najemščine občinskih poslopij, lova, vode, itd.
- d) različne takse, n. p. za podeljivanje domovinske pravice, za oddajanje prostora občanom in prodaja istega tujcem na pokopališčih, godčevska dopustila, pasji davek, tehtarina itd.
- e) šatorina (Marktstandsgelder)
- f) užitnina vina, ola, tepkovca, žganja in mesa in
- g) doklade na neposredne in druge davke, bodi si z vojno priklado vred (kakor navadno v področju c. kr. namestništva v Trstu), ali brez iste.

To so torej glavni viri, iz kojih prihajajo dohodki občinske blagajnice. Ako so pa navedeni viri času primerni in pravnim terjatvam zadostovalni, je vprašanje, koje hočemo na tem mestu pretehtati. A predno odgovorjam na posamezne točke, moram še ponoviti važno vprašanje: Komu je dolžnost občinske davke plačevati? Oziraje se na zgorej podana načela mi nij težko na to odgovorjati, namreč, vsak pristojni občan, kateri ima pravico, voliti občinsko starešinstvo brez izjeme in brez ozira na osobo in določene razlike imovine.

ad a) Občinska nepremična imovina, to je poslopja, travniki, gozdi, vrti, pašniki so občini bodi si od nekdanjih časov po nakupu, darilih ali kakim drugim načinom došli v last. O tej imovini je županstvo odgovorno in skrb njemu

ima zatorej tudi biti, da se vrednost istega ne pogubi, da se v prid občanom vestno obrača in da se v slučaju prodaje kupnina ne pogubi, temveč obrne na korist občini.

ad b) Prav tako je ravnati z obligacijami in kapitali, —

ad c) najmarina hiš in sploh občinskih poslopij je občine obresti prinašajoči dohodek, zatorej se pravno tudi za isto porabiti more, kakor tudi najmarina lova in vode. Krivična in občini na kvaru je razvada, — toda le v redkih občinah, — da si prvaki občinski lov in ribjo lov zase pridržujejo. Se vé, da se vrši to pri sedanjih postavah, ker mora lovnina na javnej dražbi prodana biti, le na skrivnem, in da je ta čin za nerazuma voljo in zbog mlačnosti občanov do občinskega posla na kvaru njim tudi izvršljiv. Graje vredni so taki občinski prvaki gotovo ne le uže zategadelj, ker némajo občutka do pravice, temveč tudi zaradi tega, ker takšni ljudje némajo sploh strahu pred postavo in so navadno tudi kandidatje drugim upornostim; —

ad d in e) sejmarina ali šatorina v občinah, kjer je tako uvedena in razdeljena, da obseza vse na semenj dōšle predmete, da je ista po vrednosti predmeta vestno določena in da se ozira le na izdelke in blago, koje je bilo iz tujih občin dopeljano in jedino le na tuje prodajalce (splošno omejena dolžnost) je opravičen občinski dohodek. Različne takse rabijo občinskemu davku, vendar velja pri teh tudi načela, da nijso na reči omejene; —

ad f) užitnina vina, ola, tepkovca, žganja in mesa kot občinski davek iz navedenih razlogov odpade.

Ta občinski davek je jedini, ki je dvojnega pomena zgodovinski in si ga je potem, ko je bil od občine opuščen, prisvojila država in v sili naposled zopet občina sprejela. Občina se ga je poprijela, kakor sem uže povedal, ker jej je bilo treba nujno novčne pomoči in ker je bil baš najpriročnejši in je zategadelj tudi najkrivičnejše razdeljen. Ta davek je jedem sitnih davkov, kojega se oštirji najbolj bojé in sicer po pravici. Ako so se isti z županstvom o plačilu pogodila, tako, da je bil in je še vedno prepir mej oštirji in županstvom. Tudi mi nij baš ljubo, da vsa občina zvé, koliko sem, oštir, v letu dnij potočil pijače. Omenjeni občinski davek naklada se vrhu tega premeroma le ubožnejšim ljudem, kajti bogatin si nakupi razne pijače na debelo in ne plača o použitej pijači niti erarskega davka in tudi občinskega ne. Ravno tako zakoljeta gradščak in

nijsem mogel poslušati, in kakeršen sem nastopil dopust, tak sem se vrnil v službo.

Ker se moje stanje nij zboljšalo, in ker so se moji višji bali, da bi moja otožnost stalna postala ter me za službo nesposobnega storila, bil sem iz . . . tu sem prestavljen, da bi me vsaj kraj ne spominjal na mojo grenko izgubo. Je nekaj na tem, to pripoznam, ali zdravja za moje srce nij več, to čutim. V družbo ne zahajam nobeno, najrajši sem sam, svet pomiluje take bolnike, kakor sem jaz, a dejanskega sočutja jim ne izkazuje; svet nij več zame, in jaz ne več za svet. Edino veselje, ki ga še imam, je Miličin dnevnik, ki so ga mi njeni starši izročili, kakor je želela. Vedno ga pri sebi nosim, ko drago svetinjo, in nij ga dneva, da ne bi kaj bral iz njega, da si ga uže dolgo na pamet znam.

Povedati ti hočem še nekoliko o Likanovih. Vsak drugi mesec jih obiščem, in potem grem skupaj na Miličin grob, kateri je vedno s cveticami in zelenjem ozaljšan. Pridenem ti

tu eno cvetko, ki sem jo utrgal na njenem grobu, — da boš tudi ti imel majhen spomin na ljubljeno mojega srca. — Gospa Likanova je še vedno hudo potrta, bati se je, da nas tudi ona zapusti; z občudovanja vredno močjo pa prenaša gospod Likan hudi udarec. Premda tudi on zelo trpi, vendar nikdar ne toži. On je res mož ves, kolikor ga je, kajti le ta je v resnici mož, kateri tudi velikej nesreči kljubuje. Še le v boji z udarci osode se pokaže, kdo je pravi junak. Jaz sem nekdanj mislil, da bi me ne podrla vsaka stvar, zdaj je vsa moja moč izgubljena. Brez namena, brez vrednosti je moje življenje. Misel na smrt mi je bila nekdanj tako strašna, zdaj je smrt moja tolažba, — naj le pride, najde me voljnega, sprejel jo bom kot prijazno rešiteljico. — Gospod Likan se boji, da bi si jaz sam kaj žalega ne storil, no obljubil sem mu svečano, da smrti sam ne bom iskal, in to obljubo tudi tebi ponovim, da ne boš v skrbi zarad tega.

S tem naj bo moje pripovedovanje kon-

čano, katero mi nij bilo prav lahko, večkrat sem moral prenehati, da se mi je pereča bolest nekoliko poglobila, in da sem zopet malo moči nabral. Pisal ti ne bom tako brz. Čemu tudi? Saj zdaj veš, dragi moj, kako je z mano. Tolažiti me nij treba, — zame tolažbe nij. Ljubo pa mi bo, ako mi naznaniš, da se več ne srdiš name, spoznavši vzrok mojega dolzega molčanja.

V.

Ko sem ti zadnjič pisal, nijsem vedel, da se mi rešiteljica v podobi smrti tako hitro bliža. Moje moči so tako opešale, da so me morali v bolnico prenesti. To pismo jaz нареkujem, a piše ga moja prijazna in potrpežljiva postrežnica — usmiljena sestra. Čutim, da konec mojega trpljenja nij daleč. Želim te še enkrat videti in izročiti ti svojo poslednjo voljo. Ako imaš tudi ti željo posloviti se od mene, ne mudi se, temuč precej pridi, sicer bi znalo biti prekasno.

bogat kmet doma vole in drugo žival in jo použijeta, ne plačavši užitninskega davka. Zatorej, kakor razvidno, le uradnik, rokodelc in siromak naj daje doneske užitnini. Je li to pravedno razdeljenje? Vsak razumnik in pošteno misleči človek mora mi pritrditi, da ta določba pogreša vsake podloge, a najbolj še zdrave teorije. Je li to pojem o občini ali o občinski enakopravnosti?

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. junija.

Ker je centralistiška večina komisije češkega deželnega zbora zavrgla vladno predlogo o premembi volilnega redu in dala s tem vladi nezaupnico, tedaj pravi „Politik“, da je ministerstvo Taaffe dolžno sebi, da razpusti deželni zbor češki in razpiše nove volitve, pri katerih je vsakako dvomljivo, je-li da je res tako gotovo, da zmorejo ustavoverci. „Politik“ piše v istem smislu, kakor smo uže mi zadnjih dnij, namreč: Taaffe ima pred soboj dober vzgled: Auerspergova vlada je razpustila vse deželne zборе, ki so bili pod Potockim in Hohenwartom voljeni, razpisala je nove volitve, pri katerih so se vršile silne nepostavnosti, in zmagala je povsodi.

V solnogradskem deželnem zboru je novi deželni glavar grof Chorinsky dejal v svojem ogovoru, da je izšel iz konservativne stranke s katero hoče tudi dalje še složno hoditi, a pri vsem da bode nepristransk.

Vnanje države.

V Moskvi se je v petek slavnostno odkril spomenik Puškinov; deputacije so prišle iz vseh delov velike Rusije, vnanji so bili zastopani samo Slovaki, Črnogorci in Francozi, zato obžalujejo ruski časopisi, da je prišlo tako malo vnanjih slovanskih zastopnikov.

Ker je berlinska konferenca sklenila, da so nje seje tajne, zato se tudi nič ne more vedeti, kaj da se je v njenej drugej seji v soboto godilo. Oficijozno se še zmirom naglašja, da so vsi konferenčni udje glede grškega vprašanja složni, da pa Grškej nijso več tako prijazni, odkar je ta izročila jim svojo spomenico.

Francoska vlada je vendar predložila zbornici zakon o popolnej amnestiji, kar je vspeh Gambettin. Ta zakon pomiloščuje vse politične zločince od l. 1870 in 1871. Zbornica je sprejela nujnost tega vprašanja.

Iz Madrida se poroča, da je pravosodni minister prepovedal s Francoskega izgnanim duhovenskim družbam naseljevati se blizu meje, na Španjskem pa se drugače ne smejo, ako jim dovolijo oblastnije.

V spodnjem angleškej zbornici je dejal Gladstone 18. t. m., da se angleška vlada drži

Ravno zdaj prejel sem pismo od gospoda Likana, v katerem mi naznanja, da ga je nepričakovano naglo nov udarec zadel. Kak udarec je to, mi ne pové, a lahko ga je uganiti. Gotovo ga je soproga zapustila, ter šla za Milico. Gospod Likan torej sam ostane. Ubogi mož!

Pristavek. Nij mi treba zagotavljati da sem pohitel k smrtnej postelji svojega nesrečnega prijatelja. Našel sem ga še živega, a nič kot živega. Črez dva dni je bil rešen svojih bolečin. — Mnogo je obetala njegova mladost, — a nesrečna ljubezen je uničila njegove in moje upe. Dovolil mi je priobčiti njegova poslednja pisma. Morebiti izvedó tako pravi vzrok njegove odljudnosti tudi tisti njegovi prijatelji in znanci, kateri so ga — ne poznavši njegovih bolečin — obsojali, ker se je vsemu svetu umikal. Upam, da ga bo zdaj marsikdo milejše sodil.

Nis Vodorán.

duha in črke berlinske pogodbe in da se bode pri reševanju albanskega vprašanja na narodnost in druge razmere Albancev baš tako oziralo, kakor v družih deželah.

V pruskem deželnem zboru se je dne 18. t. m. pričela obravnava o Bismarkovej novej cerkvenej predlogi. Zbor je zavrgel § 1. tega načrta, ki oprošča duhovnike od državnih preiskusenj. Dasiravno je minister Puttkamer ta člen zaznamoval kot „steber in podlogo celej predlogi“, vendar ga je zbornica zavrgla. Soboto pa je zbornica zavrgla na dalje tudi § 2 tega načrta, sprejela pa je § 3.

Dopisi.

Iz Maribora 16. junija. [Izv. dopis.]

Mariborski naturalizirani Nemci in zagrizeni nemškutarji vedno naglašajo, da je Maribor „eine urdeutsche (?) Stadt“; žalibog moramo priznavati, da prvič „furor teutonicus“ malokje tako lepó cvete, kakor ravno tukaj. To nam je letos posebno pokazala ona zloglasna seja mariborskih mestnih očetov, v katerej so si najprej pravili največje neumnosti o slovenskem jeziku in njega slovstvu in potem sklenili „energično“ resolucijo proti „neopravičenim“ in „kulturi“ nevarnim terjatvam slovenskim zaradi srednjih šol. Znano je dalje, da je zastopnik velikonemškega mariborskega mesta, g. dr. Duhatsch, ki je pa pri državnozbornski volitvi tudi za slovenske glasove beručil, ter jih — žal! — tudi dobil, vse te bedarije zbral in je na Dunaji v drugej izdaji in še nekoliko pomnožene na svitlo dal, kar je Slovencem gotovo še v prav živem spominu. Drugič pa moramo s teškim srcem priznati, da v Mariboru mej Slovenci nij nobednega pravega društvenega življenja; letos je uže prišlo tako daleč, da še v čitalnici nijsmo imeli zabave, ki bi se smela res narodno imenovati. Zategadelj nas mora tem bolj veseliti vsak vspeh, katerega tukaj v javnosti dosežemo. Prav dovoljen vspeh smo namreč dosegli zadnjo soboto pri „muzikalično-deklamatoričnej akademiji“, katero so napravili pod vodstvom našega zaslužnega rojaka g. Miklošiča tukajšnji gimnazijci in učiteljiščeniki v velikej dvorani mariborske kazine na korist društva katoliških gospód, in podpornej zalogi za učiteljiščenike. Ta akademija sicer nij bila tako sijajna, kakor ona pred tremi leti, ko so se prvič pelev slovenske pesni v tukajšnji kazini, ki so bile takrat vse sprejete z burno pohvalo. Vendar tudi zadnjikrat se je prav dobro pelo in čujte samo: vse slovenske pesni so se morale ponavljati. Koga pa bi tudi ne ganili mili glasovi, pesni „pri zibelki“, katero je pelo šestnajst dobro izvežbanih pevcev? Vsakega navzočnika — Slovenca, kakor vsakega drugega nepristranskega človeka, mora vnmati dr. B. Ipavčeva „Vojaška“. Tudi Miklošičev mešani zbor „Tiha luna“ zaslužil je obilo pohvale, s katero je bil sprejet. Največ je k temu vspehu pripomoglo navdušenje slovenskih pevcev, ker vsaj v moškem zboru so sodelovali skoro sami Slovenci. Naši za domovino in svoj materini jezik vnati dijaki so gotovo hoteli ponosno pokazati, da naš jezik nij „barbarski“, kakor si ga domišljajo mnogi Mariborčanje, nekateri iz nevednosti, drugi iz zagrizenosti — nasprotno so se lahko prepričali, da prav mило doni, in da se tudi v njem dajo nežni čuti in krasne misli prav lepo izražati. A našim pevcem, ki so ta večer tako navdušeno zapeli „Mi čvrsti Slovenci smo“, kličemo, naj ostanejo pozneje v življenji res čvrsti Slovenci in naj tudi takrat slovensko pesen marljivo gojili, ker s tem naše narod-

nej stvari mnogo koristijo; posebno nekateri izmed njih, namreč učiteljiščeniki bodo uže skoraj imeli priliko to svojo lepo nalogo izvrševati in se kazati zveste sinove svojega naroda, kateremu naj bodo dober vzgled in marljivi učitelji v vsem.

Domače stvari.

— (Sic tempora mutantur!) V večerajšnji seji deželnega zbora je nemški liberalc dr. Schrey v imenu finančnega odseka predlagal, da deželni odbor samo tačas sme potrositi 700 gld. za remuneracije katehetom na štirirazrednih šolah, ako je normalni šolski fond k temu od najvišjega sodišča obsojen. Drugi nemški liberalc, c. kr. okrajni glavar vitez Vestenek pak je temu nasproti nasvetoval, naj se remuneracije izplačajo brez-pogojno in je hvalil potrebo verskega nauka v šolah. Kakšna sprememba v nazorih! Podpiral je Vesteneka postonjski „Demosten“ in je še dalje segal, ter podpore zahteval celo za druge šole. Narodni poslanci so z veliko radostjo pozdravljali prvi korak kranjskih liberalcev na poti v Kanosso. Če se Bismark spreminja, mislijo naši psevdoliberalci, zakaj bi se mi — „dii minimorum gentium“ — ne! Še par mesecev Taaffejeve vlade in — skoraj bi stavili, da — naš Kaltenegger postane narodno-konservativen. Dežman pak bode točil britke solze na razvalinah „des Deutschthums in Krain“, — ali se morebiti z žalostjo spominjal, da je on pel nekdanj „Slavo Slavjanom!“ — Ti glasoviti naši „liberalci“ bi svoje dni bili najrajši imeli kakšnega kaplana za zajutrek, dekana za kosilo in župnika za večerjo. Dandenes pak se baš tisti možje poganjajo zato, kako bi tem svojim nekdanjim „žrtvam“ eksistenco olajšali in zboljšali z „remuneracijami“ v gotovih novcih. Quae mutatio rerum!

— († Pater Benvenut Crobath.) Predvčeranjem zjutraj ob osmih je v tukajšnjem frančiškanskem samostanu umrl obče znani p. Benvenut Crobath. Ranjki je bil v samostanu ljubljanskih frančiškanov jako priljubljena oseba, redovniki so ga obče imenovali svojega „očeta“. Ljubljanski duhovniki, a posebno tudi gospodje in gospe iz odličnejših krogov ljubljanskih so radi hodili k ranjcemu na izpoved. P. Benvenut je bil celo tistemu občinstvu, katero se sicer mnogo ne meni za katoliško cerkev in se, če le mogoče, nje obredov izogiba, vseskozi neka „persona grata“ Rodil se je Gašper Crobath dne 6. januarja 1805 l. v Stražišči pri Kranji ter je sin kmetskih roditeljev. Normalko je obiskoval v Kranji, gimnazijo in bogoslovje v Ljubljani; zadnji dve leti bogoslovja je dovršil v Gorici. Potem je stopil v red sv. Frančiška dne 10. sept. 1823, obljubo je napravil dne 14. sept. 1826 ter dobil redovniško ime „Benvenut“, v mašnika so ga posvetili dne 28. sept. 1828. Frančiškan je služboval za profesorja v Karlovcu in bil pozneje ravnatelj gimnaziji v Pazinu. Od l. 1842 dalje bil je neprenehoma v ljubljanskem samostanu, opravljajoč 27 let službo duhovnika v meščanski bolnici. Leta 1848 dalje je tudi v vojaški bolnici bil dušni zdravnik. Isti čas so razsajale v Ljubljani nevarne kužne bolezni, toda niti hudega tifusa niti kolere se nij bal vrli frančiškan p. Benvenut, temuč bil je noč in dan pri svojih bolnikih, dajoč jim toli željene tolažbe. Zaradi njega mnogih zaslug mu je podelil cesar Franc Josip civilno častno zlato kolajno. Dne 29. sept. 1878 l. je p. Benvenut posebno

slovesno v tukajšnji franciskanski cerkvi praznoval svojo zlato mašo. — Pogreb tega odličnega redovniškega starine — včeraj ob 1/7 zvečer — je bil slovesen in se ga je obilo udeleževalo stanovništvo ljubljanskega mesta.

— (K idrijske svečanosti) so se včeraj iz Ljubljane odpeljali gg. deželni predsednik Winkler, deželni glavar Kaltenegger, deželni odbornik dr. Vošnjak in poslanca Pfeifer ter Gariboldi.

— (Za notarja v Novo mesto) pride naš rojak, g. dr. Albin Poznik, dozda c. kr. sodnijski adjunkt v Vipavi.

— (Občni zbor ljubljanskega „hranilnega in posojilnega društva“) je bil minoli četrtek. Iz računskega poročila se razvoda, da je društvo v času od 1. septembra lanskega leta do 30. aprila t. l. posodilo svojim udom 3443 gld. Društvenih deležev je odanih 110 po 10 gld.; drugo je v hranilnih ulogah. V novi odbor so po nasvetu gospoda državnega poslanca dr. Vošnjaka po aklamaciji bili voljeni vsi prejšnji odborniki, namreč gg.: Regali Jos., Strzelba Jos., Škrbinec Jak., Zdešar Lorenc, Turk Hugo, Pirnat Janez, Oblak Josip, Golias Jan., Zark Franc, Železnikar Fr., Grčar Val. in Hohn Edvard. Društvo je protokolirano z omejenim poročtvom, ter ima tudi svojo zastavnicu. Društvene delnice po 10 gld. se izdajajo pri načelniku Jos. Regaliju. Ker ima ta zavod namen v novčinih zadregah koristiti z brzo pomočjo in je popolno na narodnej podlagi, mu želimo srečnega uspeha, ter mnogih novih udov!

— (Zavod za sirotske dečke v Ljubljani.) Družba sv. Vincencija v Ljubljani, ki je pred nedavnim ustanovljena bila ali v dobrodelstvu uže mnogo hvalevrednega storila, kupila je te dni Virantovo hišo na sv. Jakoba trgu in misli v njej ustanoviti zavod za uboge dečke, ki so sirote brez staršev in svojcev. Uže dozda je ta družba s pomočjo usmiljenih sestrà poleg hiralnice vzgojevala nad trideset taci uboškov. Zda ko je dobila za to svojo hišo, bode se mogel zavod razširiti. V ta namen pak se ve da se bi morali tudi prineski in darovi za družbo pomnožiti, da bode hiša prej plačana in da se zbere dobrodelni fond za vzdrževanje in šolanje sirot. Zato naj bode ta zavod vsem dobrotnikom priporočen.

— (Glasba.) Piše se nam od tu: Gospodičina Milka Cetinovičeva, učiteljica na glasoviru, je napravila v nedeljo polujavno skupnjo s svojimi učenkami in učenci — mali koncert z lepim propisom, katerega posamezne točke so jako dobro izvrševale nadarjene, po dobri učiteljici v kratkem času izurjene mlade moči. Spretnost učenk je izredna in jim je vsekako čestitati k tako vrleji učiteljici. Naj bi ta naša domača umetnica razveselila kmalu tudi večji krog slušalcev s priznано lepim vspehom svoje umetelnosti.

— (Sežanska čitalnica) je v seji dne 14. t. m. imenovala g. M. Trnovca, c. kr. okrajnega sodnika v Vodnjani, jednoglasno svojim častnim udom.

— (Vojaške vaje za brambovce) se vrše od dne 3. t. m. v Sežani, dne 27. junija dobodo vojaci zopet dopust.

— (Šolsko veselico) je bil priredil dne 16. t. m. popoldne krajni šolski svet v Sežani šolske mladine na vrtu viteza pl. Scaramange. Otroci so deklamovali in peli različne pesni in bili so vsi obdarovani s črešnjami in kruhom. Imel je potem učenec III. razreda zahvalni govor. Po govoru se je odpela cesar-

ska himna. Na to je mladina pod vodstvom učiteljstva rajala ter igrala različne otroče igre.

— (Pojasnilo.) Notica v zadnji številki „Slovenskega Naroda“ o svečanosti v Idriji, ki graja Idrijčane, ker niso povabili niti deželnih niti državnih poslancev, ne meri — kar je uže samo po sebi umevno — na idrijsko mestno starešinstvo, nego-li na vodstvo rudnikovo, katero jedino ima pravico vabiti k tej svečanosti.

Javna zahvala.

Na velezaslužno posredovanje blagorodnega g. Ivana Hribarja, glavnega zastopnika banke „Slavije“ v Ljubljani, je dobila „Narodna šola“ tudi letos od „Slavije“ sto goldinarjev v podporo. Za ta znameniti dar izreka slavnej banki in omenjenemu gospodu najiskrenejšo zahvalo

za „Narodne šole“ odbor:
F. Stegnar.

Tuji.

21. junija:

Pri Slonu: Baron Lenk iz Gradca. — Kornbauer, Fischer iz Dunaja. — Pieteršnik iz Gorenjskega. — Seligman iz Dunaja.

Pri Malici: Weber, Boschan, Zimmer, Kralovsky iz Dunaja. — Cvič iz Gradca. — Rotlef iz Kočevja.

Št. 8101.

(275—3)

Razglas.

Za prosto kopanje je letos, kakor doslé, Gradašica nad kolezijskim málinom v Trnovem na tako imenovanj Talavanskej senožeti odločena.

To naznanjamo s pristavkom, da se pr prostem kopanju pravstvenost ne sme žaliti, in da je na drugih znotraj ali blizu mesta in njega predkrajih ležečih mestih kopanje prepovedano.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dné 9. junija 1880.

Župan: Laschan.

Dunajska borza 19. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih . . .	73 gld. 85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	74	35
Zlata renta . . .	89	40
1860 drž. posojilo . . .	133	75
Akcie narodne banke . . .	830	—
Kreditne akcije . . .	283	—
London . . .	117	10
Srebro . . .	9	32 1/2
Napol. . .	5	54
Državne marke . . .	57	50

Dr. Spranger-Jeve

kapljice za želodec

pomagajo na hip vsakemu v želodci bolnemu, odpró hitro in brez bolečin truplo, dajejo slast do jedi, odstranijo takoj želodčevo kislino, mastno podiranje, slabost, krč v želodci in varujejo nalezljivih boleznij. Naj se poskusi z majhenim in vsagdo preveri o njih brzem vplivanji.

Prodaje lekarnar J. Swoboda v Ljubljani, sklenico po 30 in 50 kr. (168—14)

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osobnim ali poštnim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavčarjeveji hiši. (273—3)

Najsijajnejši vspeh zagotavljam. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4 1/2 kr.

Tovariša se išče!

Neko v Trstu uže 26 let postoječe krojaško rokodelstvo za gospode,

ki ima dobrih naročnikov, išče si tovariša, kateri ima 2 do 3000 gold.

Ponudbe naj se pošiljajo pod: „E. K. 100. poste restante Trst. (280—3)

Naznanilo.

Spoštovanemu p. t. občinstvu priporoča podpisanka svoj

fotografski atelir

za izvrševanje vseh v to stroko spadajočih déj, n. pr. slikanje portretov, krajev, živalij, poveščevanja, ponavljanja itd.

Mnogoletno zaupanje, katero imajo do mene čestiti naročevalci, hočem si vzdržati ter mi bode tudi skrb, da vedno večjega pridobivam, in sicer tem bolj, ker sem tako srečna, da imam novega g. opravilnega vodnika, čegar delovanje je — kakor so priznali vsi njega prejšnji gospodje predstojniki — izvrstno.

Obilnemu naročevanju se udano priporočam ter se beležim z odločnim spoštovanjem

Roza Krach.

Gledališke ulice št. 6.

(266—2)

Meščanska pivovarna v PLZNU,

osnovana leta 1842.

Čast imamo javljati s tem, da smo v svrhu, da je našim p. n. naročnikom bolj priročno, osnovali za Štajersko, Koroško, Kranjsko, Trst, Istro in Hrvatsko

glavno zalógo v Gradci

ter smo izročili nje zastopstvo gosp. F. Schediwy v Gradci, Annenstrasse 35. — Ceno pivi iz zaloge smo za zdaj določili na gld. 13 av. v. za hektoliter, netto cassa, iz pivovarne vračunivši vožnjo in colnino iz zaloge. — Priporočajoč se mnogim naročbam, znamljamo štovano

Meščanska pivovarna v PLZNU, osnovana leta 1842.

P. n.

Ozirajoč se najuljudnije na predstojee, priporočam se za izvrševanje naklonjenih naročeb za pošiljanje svetno slavnega izvirnega Plzenskega piva iz meščanske pivovarne v Plznu, osnovane leta 1842, v izvirnih posodah in sklenicah. — Pivo v sklenicah v zabojih, 25 in 50 sklenic, à 15 kr. in zaračunjenje sklenic.

Udano **F. Schediwy.**

(281—2)

Glavna zaloga meščanske pivovarne v PLZNU, osnovane leta 1842.